

Sygn. akt VIII U 1582/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy H. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania H. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 3 września 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje H. N. prawo do emerytury pomostowej poczynając od dnia złożenia wniosku.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. N. prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w portach morskich wymienionej w pkt 21 załącznika nr 1 do ustawy lub wymienionej w pkt 12 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych (decyzja z dnia 3 września 2013 r. (...).k. 31 akt ZUS nr (...)).

W odwołaniu od powyższej decyzji H. N. domagał się jej uchylecia.

W uzasadnieniu wskazał, iż odmowa przyznania emerytury przez organ rentowy jest niezgodna z przepisami i stanem faktycznym (odwołanie z dnia 24 września 2013 r. od decyzji k. 3 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie pozwany podtrzymał stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji, wnosząc o jego oddalenie (odpowiedź na odwołanie z dnia 16 października 2013 r. k. 5 akt sądowych).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. N.urodzony w dniu (...)roku był zatrudniony w okresie:

- od 4 listopada 1972 r.- do 31 grudnia 1989 r.(w tym urlop bezpłatny w okresie 25 luty 1986 r. do 1 luty 1987 r.) - w (...) S.A. na stanowisku: młodszy marynarz, marynarz, starszy marynarz, bosman, kierownik statku IV kategorii;
- od 19 marca 1986 r. do 22 grudnia 1986 r. – przebywał w Zakładzie (...) w B.;
- od 5 lipca 1990 r. do 30 września 1991 r.- w Agencji (...) na stanowisku marynarz;
- od 7 października 1991 r. do 5 maja 1992 r.- w Agencji (...) na stanowisku marynarz- bosman;
- - od 20 sierpnia 1992 r. do 14 stycznia 1993 r.- był zatrudniony w Agencji (...) na stanowisku bosman;
- od 6 czerwca 1992 r. do 18 sierpnia 1992 r. i od 16 lutego 1993 r. do 1 września 1993 r - był zarejestrowany jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku w Powiatowym Urzędzie Pracy w G. ;
- od 1 stycznia 2004 r. do 31 maja 2013 - podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu (dowód: świadectwa pracy, świadectwo zwolnienia, zaświadczenia k. 6-14 akt ZUS nr 010065545).

H. N.będąc zatrudnionym w (...)S.A. pracował na wszystkich jednostkach pływających tj. holownikach, pilotówkach, barkach. Pracując na holownikach do jego obowiązków należało wprowadzanie i wyprowadzanie statków z portów, pracując na barkach przewoził towar, natomiast pracując na pilotówkach jego obowiązkiem było dowieszenie pilota na statek. Pracował on zarówno w porcie jak i poza nim z wyjściem na Zatokę G.. Warunkiem zatrudnienia i pracy na jednostkach pływających w (...)S.A. było posiadanie odpowiednich kwalifikacji i książeczki żeglarskiej (dowód: przesłuchanie H. N.k. 31- płyta cd od min. 2.24-15.40, książeczka żeglarska k.34).

Decyzją z dnia 3 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił H. N. prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w portach morskich wymienionej w pkt 21 załącznika nr 1 do ustawy lub wymienionej w pkt 12 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Podniósł, iż przy rozpatrywaniu wniosku o emeryturę pomostową nie uwzględniono okresu zatrudnienia (od 4 listopada 1972 roku do 15 listopada 1979 roku, od 7 lutego 1980 roku do 24 lutego 1986 roku oraz od 2 lutego 1987 roku do 31 grudnia 1989 roku) w (...)S.A. jako pracę wykonywaną w szczególnych warunkach, z uwagi na nie powołanie się przez w/w zakład pracy wystawiający świadectwo pracy na ustawę z dnia 12 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (dowód: decyzja z dnia 3 września 2013 r. nr (...)k. 31 akt ZUS nr (...)).

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów i przesłuchania H. N.. Złożone dokumenty nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez żadną ze stron niniejszego postępowania. Sąd dał wiarę zeznaniom H. N. które ocenił jako spójne, logiczne i znajdujące potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Wnioskodawca w swoich zeznaniach wskazywał na charakter wykonywanej pracy i sposób jej wykonywania. W ocenie Sądu brak było powodów, aby odmówić zeznaniom wnioskodawcy waloru wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. N. jest zasadne.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie czy praca wykonywana przez H. N.w okresach od 4 listopada 1972 roku do 15 listopada 1979 roku, od 7 lutego 1980 roku do 24 lutego 1986 roku oraz od 2 lutego 1987 roku do 31 grudnia 1989 roku w (...) S.A. na jednostkach pływających tj. holownik na stanowisku: młodszy marynarz, marynarz, starszy marynarz, bosman, kierownik statku IV kategorii była pracą w szczególnych warunkach.

Ustalenia wymagało zatem, czy w/w okresy pracy mogą zostać uznane za pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
6. po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 w/w ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Zgodnie z pozycją 23 tego załącznika, do prac w szczególnych warunkach zalicza się pracę na statkach żeglugi morskiej.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1 art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 49 cyt. ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Jak to już podnoszono zgodnie z pozycją 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych do prac w szczególnych warunkach zalicza się pracę na statkach żeglugi morskiej. Żegluga morska realizowana jest między portami morskimi za pomocą wyspecjalizowanych statków np. statków pasażerskich do przewozu osób, statków typu RORO do przewozu samochodów ciężarowych i wagonów kolejowych z towarem, kontenerowców do przewozu towarów w kontenerach, gazowców rozmaitego rodzaju do przewozu gazu w różnej postaci, tankowców do przewozu towaru płynnego, głównie produktów przemysłu naftowego, drobnicowców do przewozu towarów liczonych w sztukach, masowców do przewozu towarów sypkich.

Do statków żeglugi morskich zalicza się również statki do przewozu ładunków wielkogabarytowych tzw. statki półzanurzalne, holowniki, pchacze i barki (http://morze.files.wordpress.com/2008/02/statki_porty_i_zegluga.pdf).

W polskim prawie warunki zatrudnienia i pracy marynarzy na statkach morskich reguluje ustawa z 1991 r. o pracy na morskich statkach handlowych. W dziale III w/w ustawy znajdują się przepisy dotyczące książeczek żeglarskich.

Zgodnie z art. 9 powołanej ustawy książeczka żeglarska stwierdza tożsamość jej posiadacza, przebieg pracy na statkach oraz zawiera dane o stanie zdrowia i uprawnia do przekroczenia granicy Państwa Polskiego. Książeczkę żeglarską wystawia się m.in. na wniosek marynarza lub rybaka, na czas nie określony, chyba że wnosił on o jej wystawienie jedynie na czas określony lub na czas określonej podróży morskiej (art. 11-12 ustawy).

Dyrektor urzędu morskiego odmawia wystawienia książeczki żeglarskiej: 1) jeżeli z wnioskiem wystąpiła osoba nie uprawniona, 2) dla osoby: a) która nie ukończyła 18 roku życia, b) która jest niezdolna do wykonywania pracy na statku ze względu na stan zdrowia, c) wobec której prawomocnie orzeczono zakaz wykonywania pracy na statku, d) wobec której zachodzą przesłanki odmowy wydania paszportu (art. 13 ustawy).

Z treści powyższych przepisów jasno wynika, iż jednym z zasadniczych dokumentów każdego członka załogi morskiego statku handlowego jest książeczka żeglarska, która stanowi niezbędny wymóg zatrudnienia na statku. Aby uzyskać przedmiotową książeczkę należy posiadać odpowiednie kwalifikacje - świadectwo, albo dyplom, brak bowiem wymaganego dokumentu powoduje, iż dyrektor urzędu morskiego odmawia jej wystawienia.

W niniejszej sprawie H. N., aby świadczyć pracę na jednostkach pływających typu holownik musiał obowiązkowo legitymować się posiadaniem książeczki żeglarskiej. Skoro zatem miał obowiązek posiadania takiego dokumentu uznać należy, iż praca przez niego świadczona była pracą w szczególnych warunkach - pracą na statkach żeglugi morskiej. Posiadanie bowiem książeczki żeglarskiej przesądza, iż osoba będąca w jej posiadaniu świadczy pracę na morskich statkach handlowych, co wynika wprost z usytuowania przepisów o książeczkach żeglarskich w ustawie o pracy na morskich statkach handlowych.

W tym miejscu wskazać należy, iż wykonywania pracy w szczególnych warunkach można dowodzić przed sądem nie tylko na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez płatnika składek, gdyż przepis art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych nie zmienia przepisów kodeksu postępowania cywilnego określającego katalog środków dowodowych, przy pomocy których strona może udowadniać fakty, z których wywodzi skutki prawne (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 lutego 2013 r., III AUa 1044/12). Odmienne stanowisko byłoby krzywdzące dla strony.

W świetle powyższych ustaleń H. N. spełnia przesłanki z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż po zaliczeniu okresów pracy od 4 listopada 1972 roku do 15 listopada 1979 roku (7 lat i 11 dni), od 7 lutego 1980 roku do 24 lutego 1986 roku (6 lat i 17 dni) oraz od 2 lutego 1987 roku do 31 grudnia 1989 roku (2 lat, 10 miesięcy i 29 dni) w (...)S.A. do prac w szczególnych warunkach, legitymuje się on, w dniu wejścia w życie w/w ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 2009 r. wymaganym 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej ustawy (po sumowaniu prawie 16 lat pracy), spełniając jednocześnie pozostałe warunki, co w niniejszej sprawie nie było sporne.

Mając powyższe na względzie, Sąd przyjął, iż wnioskodawca udowodnił okoliczność sporną w postaci przepracowania wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych, wobec czego na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO H. Witkowska - Zalewska